

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. Николай Цветков,

Преподавател в катедра „Хореография”

ЮЗУ „Неофит Рилски” – Благоевград

относно дисертационен труд за присъждане

на образователната и научна степен „Доктор”

Основание: член на научното жури за защита на дисертационен труд в съответствие със заповед № 3-РК-284 / 26.07.2022 на ректора на Нов Български Университет гр. София.

Автор на дисертационния труд: Христо Иванов Димитров

– докторант на самостоятелна подготовка в ДП „Музика“
Професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство.

Тема на дисертационния труд: *НАЦИОНАЛЕН ФОЛКЛОРЕН АНСАМБЪЛ „БЪЛГАРЕ“. МЕНИДЖЪРСКИ И ТВОРЧЕСКИ ПОДХОДИ*

Научен ръководител: проф. д-р Георг Краев (НБУ)

Христо Иванов Димитров е роден на 7 октомври 1969 година в гр. Варна, но живее и завършва средното си образование в гр. Шумен. През 1994 година получава висшето си образование в АМТИИ гр. Пловдив, специалност „Хореография и режисура“. До голяма степен професионалната дейност на докторанта е свързана с темата на представената за защита дисертация. Професионалната му реализация до момента се изразява в заемане на длъжности свързани с работа в областта на хореографията, изпълнителска, хореографска и режисьорска практика, на ръководна импресарска и музикално танцова дейност. Автор и постановчик е на хореографски произведения, режисьор на редица фолклорни концерти, хореографски спектакли и др. На 1 октомври 2002 г. в София поставя началото на Национален фолклорен ансамбъл „БЪЛГАРЕ“ .

Христо Димитров е организатор, съавтор и ръководител на редица патриотични инициативи, които ръководи през годините. Инициатор и съорганизатор е на ежегодни фестивали и културни традиции:

2008 г., Международен Фестивал на фолклорната носия в Жеравна –

2017г. Годишни награди в областта на танцовото изкуство "Златна муза" Международен фестивал на танцовото изкуство – Кранево

2004 г. Създава Фондация „БЪЛГАРЕ“

2005 г. Учредител е на Национално движение „Второ Българско Възраждане“

2015 г. "Асоциация на хореографите в България"

2019 г. Стартира Национална телевизия "БЪЛГАРЕ" и мн.др.

За всички тези дейности и инициативи получава редица престижни награди и отличия:

2014 г. – Почетен знак „Златен век“ и грамота от Министерството на културата за принос в развитието на българската култура, по повод 24 май

2015 г. – Почетен гражданин на град Котел

2017 г. – Почетен плакет „Св. св. Кирил и Методий“

2017 г. - Почетен гражданин на град Шумен

2019 г. - Почетен знак на президента на Република България 2020

г. - Орден "Св. св. Кирил и Методий" - първа степен и мн. др.

АКТУАЛНОСТ И ЗНАЧИМОСТ НА РАЗРАБОТЕНИЯ ПРОБЛЕМ В ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД.

Предоставеният ми за рецензия дисертационен труд е посветен на изследването на проблем с безспорно значение за съвременната българска хореография. В епохата на интернет и на бързите технологични промени, така наречените фолклорни ансамбли и формации са в състояние на непрекъснато приспособяване и търсене

на варианти за устойчиво развитие в конкурентна среда. Изграждането на имидж и репутация, т.е. качеството на художествените продукти и успешната им реализация с най-нови подходи за утвърждаване на име, включително с подходи за социална ангажираност и отговорност, е все по-валидно и за фолклорните ансамбли.

В процеса на прогресивното развитие и професионализация на българския народен танц, а именно създаване на хореографско изкуство на фолклорна основа, във фокуса на вниманието на автора е поставена актуална и значима цел: цитирам - *да се предложат нови мениджърски и творчески форми за управление и организация на художествено-творческата продукция, съобразно спецификата на класическата фолклорна култура и творчески процес в условията на конкурентна пазарна среда*. Това е най-общо и обект на изследване в предлагания дисертационен труд, като конкретният избор и примерен модел за функционирането на частен професионален фолклорен ансамбъл в пазарна икономическа среда е представено и анализирано днешното състояние на мениджмънта и художествено-творческата работа и продукция в Национален фолклорен ансамбъл „Българе” .

Съдържание на дисертацията

Дисертационния труд съдържа 232 стандартни страници и е структуриран в Увод(5 страници), изложение в три глави (137стр.), заключение (3стр.), използвана литература(9 стр.) и 4 приложения(165 стр.). Използваната от автора литература обхваща 220 източника.

Уводът е кратък, но достатъчно информативен и насочва читателя към проблематиката на изследването, неговата значимост, актуалност и мотивировката на автора за провеждането му.

Формулираната цел на труда „да се представи днешното състояние на мениджмънта и художествено-творческата работа в Национален фолклорен ансамбъл „Българе” (Национален фолклорен ансамбъл/НФА), като примерен модел за функционирането на частен професионален фолклорен ансамбъл в пазарна икономическа среда“ е ясно и логично изведена в текста. Основните задачи са многоспектърни, реализирането, на които дава възможност за всеобхватност и пълнота в изследователската работа. Поставените изследователски задачи очертават темата от *исторически сведения за зараждането и развитието на българското професионално танцово фолклорно изкуство*, кратки исторически бележки за първите професионални народни ансамбли, управление, финансиране, репертоар и концертна дейност на професионалните фолклорни ансамбли, през мениджърски прийоми при създаване на частен фолклорен ансамбъл, до основни творчески подходи при създаването на съвременен фолклорен танцов спектакъл.

Методите на научното изследване в работата са подходящи и удачни за реализиране на докторската дисертация и за осъществяване на поставените задачи.

Глава I озаглавена *“Исторически сведения за зараждането и развитието на българското професионално танцово фолклорно изкуство”* е кратка, обхваща 20 стр. Тук се анализира функционирането на фолклорните ансамбли по време на централизираната планова икономика до 1992. Разгледан е държавният модел на управление на професионалното фолклорно изкуство, очертани са положителните и отрицателните му въздействия върху управлението на фолклорните ансамбли.

Анализирани са основните задачи и функции на Националния център за музика и танц, като държавна културна политика в областта на музикалното и танцовото изкуство след 1993г.

В заключение на тази глава, въз основа на направения обзор и анализ, позовавайки се на собствения си опит, авторът прави обобщението: *„че постепенно се натрупват фактори, които подготвят исторически и организационно (мениджърски), както и продуцентски появата на проектите, реализирани от Национален фолклорен ансамбъл „Българе“.*

Глава 2 е озаглавена *„Създаване на първия частен Национален фолклорен ансамбъл „Българе“. Мениджърски подходи.“* Тук е дадена дефиниция на понятието *частен професионален фолклорен ансамбъл*. В нея се разглеждат въпроси за структурата и управлението на Национален фолклорен ансамбъл „Българе”, методиката за подготовка на професионални изпълнители на български народни танци в НФА „Българе”, начинът на управление и подбор на кадри. В табличен вид е представена структурата на ансамбъла с описание на начините, подходите и мениджърските решения за всеки един отдел – функционирането на ръководството, на художествения ръководител и изпълнителите, административен отдел, отдел „Артистична дейност“, PR и Рекламен отдел, спонсорски и търговски отдел. В отделен параграф са представени и анализирани всички компоненти на *методиката за подготовка на професионални изпълнители на български народни танци в НФА „Българе“* (репетиции, време за провеждане на репетиции, концентрация, актьорска, физическа и психическа подготовка).

Целта е формулирана правилно с оглед проверка на работната хипотеза на автора. Задачите произтичат логично от поставената цел. Предметът и обектът на изследване са определен и подбрани

правилно. Организацията на дейността е структурирана в три параграфа, а за решаването на задачите на изследването е приложена комплексна методика.

В Глава 3 - *„Основни творчески подходи при създаването на съвременен фолклорен танцов спектакъл“*, на първо място на базата на анализирания данни от проведените изследвания и резултати от първите две глави, докторантът изхождайки от личния си опит представя своите творчески принципи при работата по създаването и изграждането на творческа продукция реализирана чрез ансамбъл „Българе“ в културната среда на страната ни. Специално място е отделено на идеята, сценарния план, звукозаписите. През създаване на хореографията, творческата работа на хореографа и методиката на постановъчната работа, стига до анализирани на специалните ефекти, създаване на сценография и реквизит за хореографски спектакъл.

На второ място наред с примерните разработки за претворяване на традиционния български фолклор в съвременно танцово изкуство е представен режисьорски план-сценарий на спектакъла „Осмото чудо“, като концептуален модел на реализиран пример за художествено-творческа възстановка на определени фрагменти от традиционния български фолклор. Мисията на модела е да послужи като база за усъвършенстване на цялостната стратегия за организиране и създаване на художествено-творчески продукт-танцов спектакъл.

На трето място са разгледани релациите между семантичните аспекти на спектакъла „Осмото чудо“ в контекста на режисьорския план и съвременното фолклорно изкуство като средство за възраждане на българския дух и култура.

Накрая искам да подчертая, че данните от проведеното научно изследване и предложената методика са представени и онагледени по подходящ начин, подкрепени с обработка доказваща достоверността,

валидността и надеждността на получените резултати, въз основа на което е направен многостранен анализ. Анализът е непротиворечив и дава ясна картина за ефекта от приложението на научното изследване, който е изцяло в подкрепа на работната хипотеза на автора.

Авторефератът е адекватен на съдържанието и структурата на дисертационния труд и представя достатъчно ясно и стегнато основната негова насоченост, конкретика, изводи и приноси.

За целите на настоящата защита са представени **три научни публикации** свързани с разработваната тематика и проблеми в дисертационния труд.

Всичко това дава основание на автора в заключение да формулира и с основание да претендира за 6 научно-приложни приноси. Приносите са формулирани правилно и произтичат логично от решаването на задачите.

Към всяка дисертация могат да бъдат отправени критични бележки и изразени несъгласия, в т.ч. и към настоящата. Допуснатите неточности и грешки, обаче, са от второстепенен характер и не омаловажават цялостното впечатление. Тук бих препоръчал на Христо Димитров *първо-приложените интервюта на известни и професионални хореографи и мениджъри на ансамбли в България да бъдат задълбочено анализирани, да се направят съответните обобщения и изводи, които в последствие да бъдат основа за бъдещи научни изследвания и практически приложения.*

Второ-да систематизира и изведе няколко препоръки с практическа насоченост и евентуалното им бъдещо реализиране ще окаже положително въздействие върху качеството на ръководене на фолклорните ансамбли в конкурентна среда.

Въпросът ми към Христо Димитров е: „Кои са най-често срещаните предизвикателства и грешки в управлението на частен фолклорен ансамбъл“

Като цяло дисертационния труд отговаря на изискванията за подобен род научно изследване, а авторът му демонстрира познаване на предметните области свързани с неговото изследване. Бих определил труда като погледът на вътрешен участник в етап от тази хореографска дейност и практика, което е много важно.

В заключение въз основа на качествата на дисертационния труд и на неговите безспорни приноси убедено предлагам на почитаемото жури да присъди на Христо Димитров образователната и научна степен „Доктор“, професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство.

09.10.2022 г.

Подпис:
(проф. Николай Цветков)